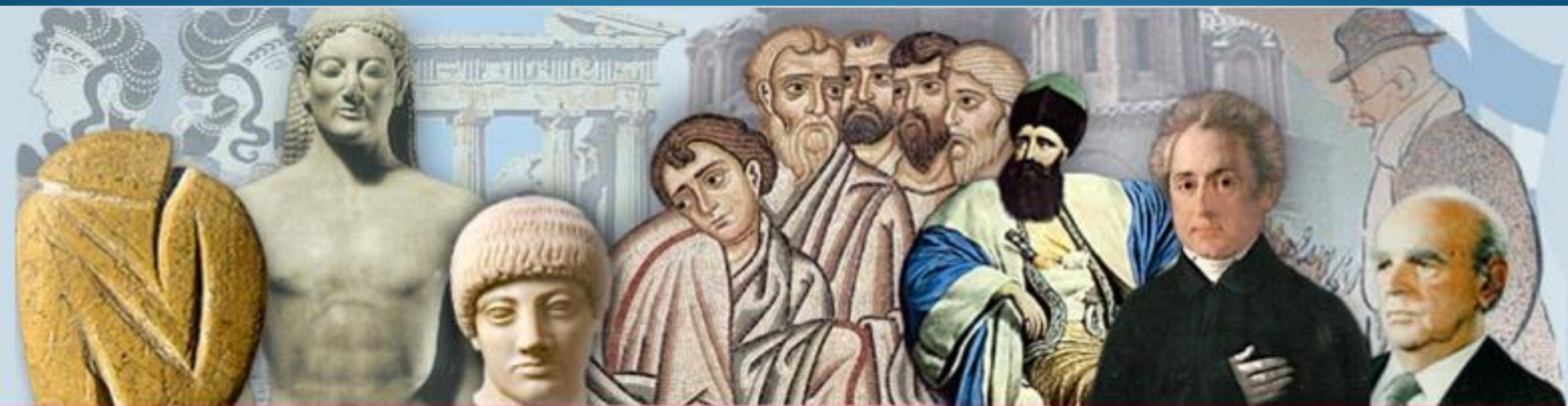

Κεφάλαιο 2

2.2 Βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας

Ο χρόνος

- Η ελληνική κοινωνία και ιστορία έχει μεγάλη διάρκεια στο χρόνο

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ	ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΥΖΑΝΤΙΟ	ΟΘΩΜΑΝΙΚΑ	ΝΕΟΤΕΡΑ	
Εποχή του Λίθου Εποχή του Χαλκού	Γεωμετρική Περίοδος Αρχαϊκή Περίοδος Κλασική Περίοδος Ελληνιστική Περίοδος Ρωμαϊκή Περίοδος	Πρώιμη Βυζαντινή Περίοδος Μέση Βυζαντινή Περίοδος Ύστερη Βυζαντινή Περίοδος	Οθωμανική Περίοδος	Η Συγκρότηση του Ελληνικού Κράτους Η Επέκταση του Ελληνικού κράτους Η Ελλάδα του Μεσοπολέμου & του Β' Παγκοσμίου Πολέμου Η Σύγχρονη Ελλάδα	
400.000/350.000	1050	324 μ.Χ.	1453	1821	2000

Γεωγραφικός χώρος Ελλάδας

- Το όριο Ανατολής και Δύσης

<http://www.protothema.gr/economy/article/453144/ft-giati-i-geopolitiki-thesi-tis-elladas-axizei-ta-lefta-tis-ee/>

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

α) Εξάρτηση και υποτέλεια

Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας (Φεβρουαρίου 1830) υπογράφηκε από:
την Αγγλία,
τη Ρωσία και
τη Γαλλία

1827

1830

Ναυμαχία Ναυαρίνου
Ανοίγει ο δρόμος για την επιλυση
του Ελληνικού Ζητήματος

Υπογραφή Πρωτοκόλλου Λονδίνου
Η Ελλάδα γίνεται ανεξάρτητο κράτος

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

α) Εξάρτηση και υποτέλεια

Οικονομική εξάρτηση πριν ακόμη γίνουμε ανεξάρτητο κράτος

1824 Α δάνειο ➡ 800.000 λίρες από την Αγγλία

1825 Β δάνειο ➡ 2.000.000 λίρες από την Αγγλία

1832, οι Μεγάλες Δυνάμεις έδωσαν στην Ελλάδα με την έλευση του Όθωνα 20.000.000 φράγκα ως πρώτη δόση ενός δανείου που θα έφτανε συνολικά τα 60.000.000 φράγκα.

το 1879 & 1890, δύο δάνεια συνολικά 180 εκ. γαλλικών φράγκων

1882-1885 και το 1886-1881, συνολικά 450 εκ. γαλλικών φράγκων

1893, κι άλλο δάνειο 9.7 εκ. γαλλικών φράγκων.....

.....

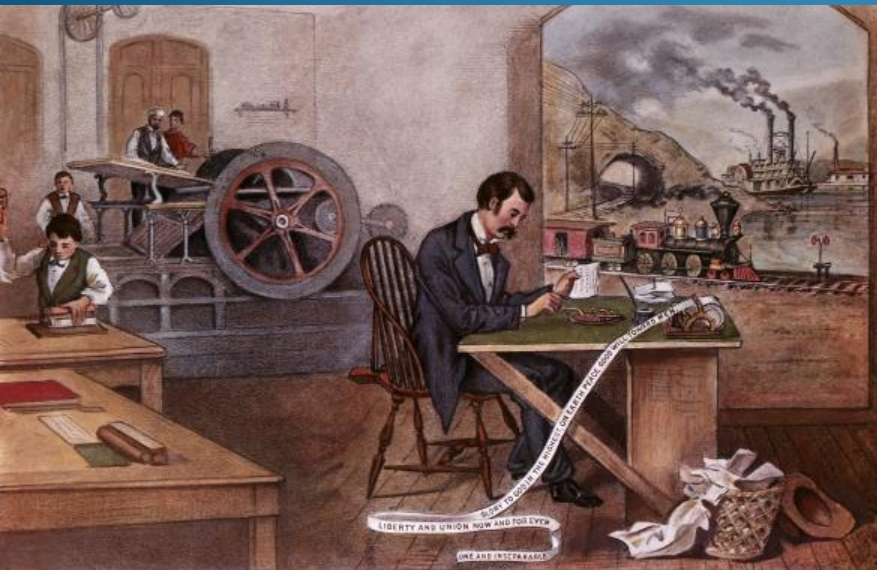
.....

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

- β) Η καθυστερημένη βιομηχανική ανάπτυξη

Ευρώπη

18^{ος} – 19^{ος} αιώνας – Βιομηχανική
Επανάσταση

Ελλάδα

18^{ος} – 19^{ος} αιώνας: Η Ελλάδα παλεύει για
την ανεξαρτησία της και προσπαθεί να
ορθοποδήσει

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

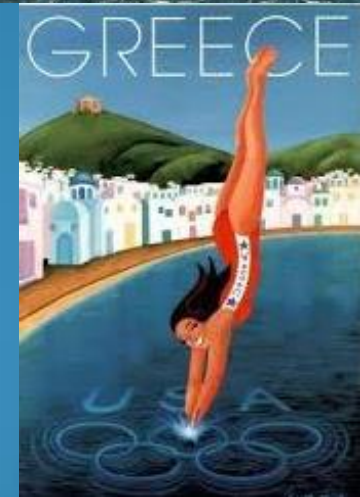
- β) Η καθυστερημένη βιομηχανική ανάπτυξη

Αποτέλεσμα της καθυστερημένης βιομηχανικής ανάπτυξης είναι η Ελλάδα να εισάγει βιομηχανικά προϊόντα (αυτοκίνητα, τρακτέρ, μηχανές), χωρίς η ίδια να μπορεί να εξάγει αντίστοιχα.

- Αυτό επιβάρυνε, σε μεγάλο βαθμό, την ελληνική οικονομία.

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

- β) Η καθυστερημένη βιομηχανική ανάπτυξη
- Οι Έλληνες **μεταναστεύουν** και στέλνουν πίσω στην Ελλάδα χρήματα (συνάλλαγμα) για να ζήσουν οι οικογένειες τους.
- Μετά το Β Παγκόσμιο Πόλεμο οι Έλληνες αγοράζουν πλοία και αναπτύσσεται η ελληνική **ναυτιλία**.
- Από τον 20^ο αιώνα, η Ελλάδα γίνεται **τουριστικός** προορισμός.
- Η οικονομική ανάπτυξη στην Ελλάδα στηρίχθηκε αναγκαστικά, στη **ναυτιλία**, τη **μετανάστευση** και τον **τουρισμό**.

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

- γ) Η αστικοποίηση

Ευρώπη

Αστικοποίηση λόγω ανάπτυξης της βιομηχανίας

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η βιομηχανία δεν αναπτύχθηκε σημαντικά.

Η αστικοποίηση οφείλεται στη διόγκωση του δημοσίου και στην ανάπτυξη του τομέα υπηρεσιών

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

γ) Η αστικοποίηση

- Τεράστιοι πληθυσμοί εισέρρευσαν στην Αθήνα και σε άλλα αστικά κέντρα
- Εμφανίστηκε, έτσι, το φαινόμενο μιας κυριολεκτικά παθολογικής συσσώρευσης του μισού σχεδόν πληθυσμού της χώρας στην Αθήνα και το λεκανοπέδιο της Αττικής

Έτος Απογρα φής	Πληθυσμός Αθήνας/ ΠΣ Πρωτευούσης (σε χιλ.)	Μέσος Ετήσιος ρυθμός μεταβολής Αθήνας/ ΠΣΠ ανάμεσα στις διαδοχικές απογραφές (‰)
1821		
1828		
1840		
1853	37	
1861	50	38,4
1870	59	18,6
1879	90	48,0
1889	149	51,7
1896	180	27,4
1907	250	30,3
1920	453	46,8
1928	802	74,0
1940	1.124	28,5
1951	1.379	18,8
1961	1.853	30,0
1971	2.540	32,0
1981	3.027	17,7
1991	3.073	1,5
2001	3.188	3,7

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

- δ) Η κυριαρχία της μικρής ιδιοκτησίας

Ευρώπη

Ελλάδα

Μεγάλες εκτάσεις που ανήκουν σε λίγους

Μικρές εκτάσεις που ανήκουν σε πολλούς

Χώρα	Μέση χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση ανά εκμετάλλευση (σε στρέμματα)
Μέσος όρος Ε.Ε.	161
Ηνωμένο Βασίλειο	923
Γερμανία	586
Γαλλία	587
Ιταλία	120
Λουξεμβούργο	630
Ισπανία	241
Ελλάδα	68

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

δ) Η κυριαρχία της μικρής ιδιοκτησίας

- Στην Ελλάδα, πλην της περιοχής της Θεσσαλίας, δεν υπήρχε σημαντική μεγάλη ιδιοκτησία της γης. Αντίθετα, κυριαρχούσε η μικρή ιδιοκτησία όπου ο κάθε αγρότης είχε ένα μικρό χωράφι που καλλιεργούσε.

Πίνακας 3. Ποσοστό συνολικού αριθμού εκμεταλλεύσεων ανά τάξη μεγέθους εκμετάλλευσης (σε εκτάρια)

Τάξεις μεγέθους/Έτος	1990	1993	1995	1997	2000	2003	2005	2007	2010
εκμεταλλεύσεις με ΧΓΕ	99,04%	99,64%	99,62%	99,51%	99,30%	99,27%	99,35%	99,30%	100%
έως 2	44,35%	43,76%	43,80%	46,07%	48,34%	47,49%	48,90%	48,88%	51%
2 έως 5	30,59%	31,59%	31,01%	29,74%	27,72%	27,88%	26,79%	26,58%	25,60%
5 έως 10	14,86%	14,91%	14,95%	14,13%	13,34%	13,30%	13,08%	13,05%	12,40%
10 έως 20	6,67%	6,54%	6,73%	6,55%	6,45%	6,49%	6,35%	6,44%	6,40%
20 έως 30	1,31%	1,60%	1,68%	1,63%	1,77%	1,93%	1,98%	2,06%	2,10%
30 έως 50	0,80%	0,84%	1,04%	0,99%	1,15%	1,39%	1,41%	1,45%	1,50%
50 έως 100	0,34%	0,32%	0,34%	0,33%	0,41%	0,60%	0,66%	0,68%	0,80%
100 και άνω	0,12%	0,08%	0,08%	0,06%	0,11%	0,18%	0,18%	0,15%	0,20%

Πηγή: European Commission, Agriculture in the EU, Statistical and Economic Information, Report 2012, December 2012

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

δ) Η κυριαρχία της μικρής ιδιοκτησίας

- Αυτό καθήλωνε τον αγροτικό πληθυσμό στη φτώχεια,

στις πόλεις
(εσωτερική
μετανάστευση)

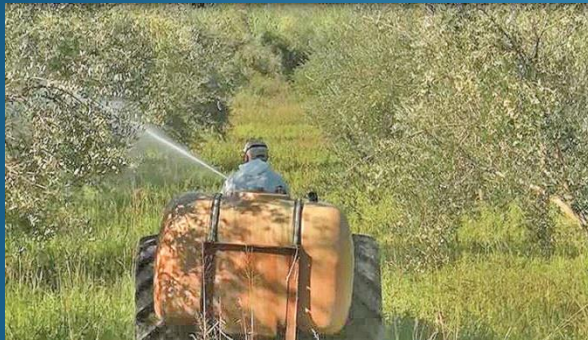
στο εξωτερικό
(εξωτερική
μετανάστευση)

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

δ) Η κυριαρχία της μικρής ιδιοκτησίας

Η απουσία μεγάλων γαιών οδήγησε και στη χαμηλή εκβιομηχάνιση της γεωργίας, αφού δεν υπήρχε η βάση για μεγάλες επενδύσεις σε αυτόν τον τομέα.

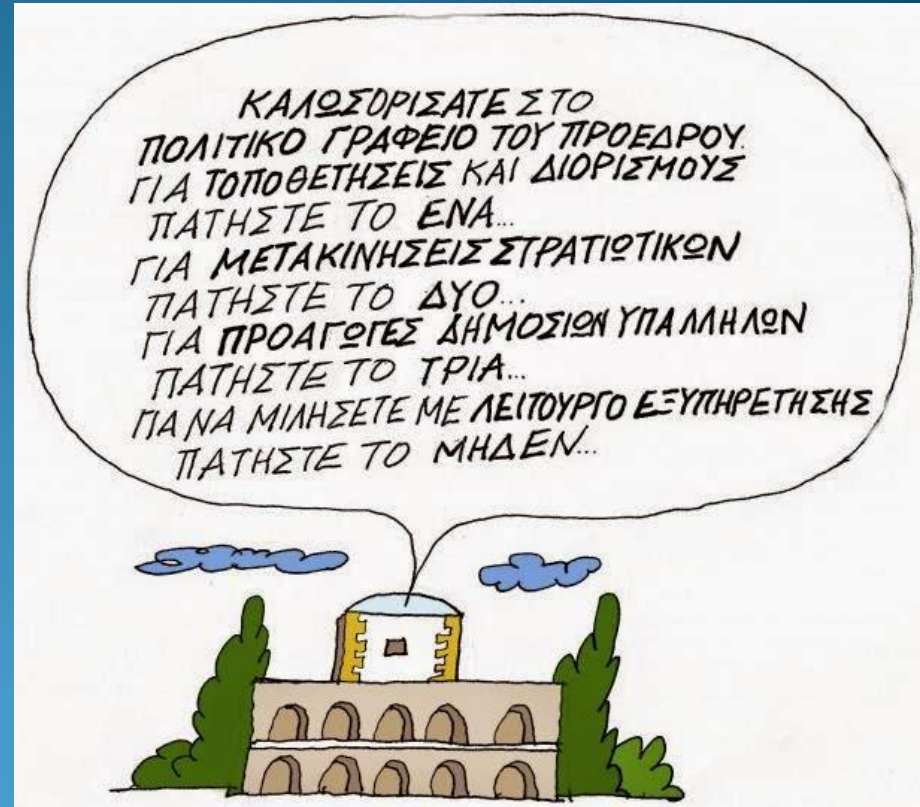
Οι αγρότες έχοντας λίγα στρέμματα γης δεν έχουν κίνητρο να αγοράσουν τρακτέρ, ψεκαστικά και άλλα μηχανήματα αλλά συνεχίζουν να καλλιεργούν με στοιχειώδη χειροκίνητα μέσα

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

ε) Πελατειακές σχέσεις

- Το κράτος ήταν σχεδόν ο μοναδικός σταθερός εργοδότης. Αναπτύχθηκε έτσι μια σημαντική πίεση, η οποία τροφοδότησε το **πελατειακό σύστημα**.
- Πολλοί πολιτικοί «εξαγόραζαν» ουσιαστικά τις ψήφους των συμπολιτών τους μέσω του διορισμού μελών της οικογενείας του στο δημόσιο.
- Ο όρος πελατειακό παραπέμπει στην μεταχείριση του ψηφοφόρου σαν «πελάτη» του πολιτικού.

Βασικά χαρακτηριστικά ελληνικής κοινωνίας

δ) Η παρασιτική οικονομία

Ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού απέκτησε γενικευμένη αντιπαραγωγική και παρασιτική νοοτροπία, δηλαδή να αναζητεί τρόπους απόκτησης εισοδήματος χωρίς να προσφέρει το ανάλογο προϊόν ή υπηρεσία.

Όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά
έχουν οδηγήσει σε φαινόμενα όπως:

- 1. Η παρα-οικονομία.
- 2. Η υποβάθμιση της πολιτικής.
- 3. Η προβληματική λειτουργία των θεσμών.

1. Η παρα-οικονομία.

- Επίσημη και φανερή οικονομική δραστηριότητα

αυτή που δηλώνεται στις φορολογικές Αρχές

- Παραοικονομία

Ανεπίσημη, αφανής, παράνομη οικονομική δραστηριότητα.

π.χ.

φοροδιαφυγή

λαθρεμπόριο

εμπόριο ναρκωτικών

«λάδωμα»

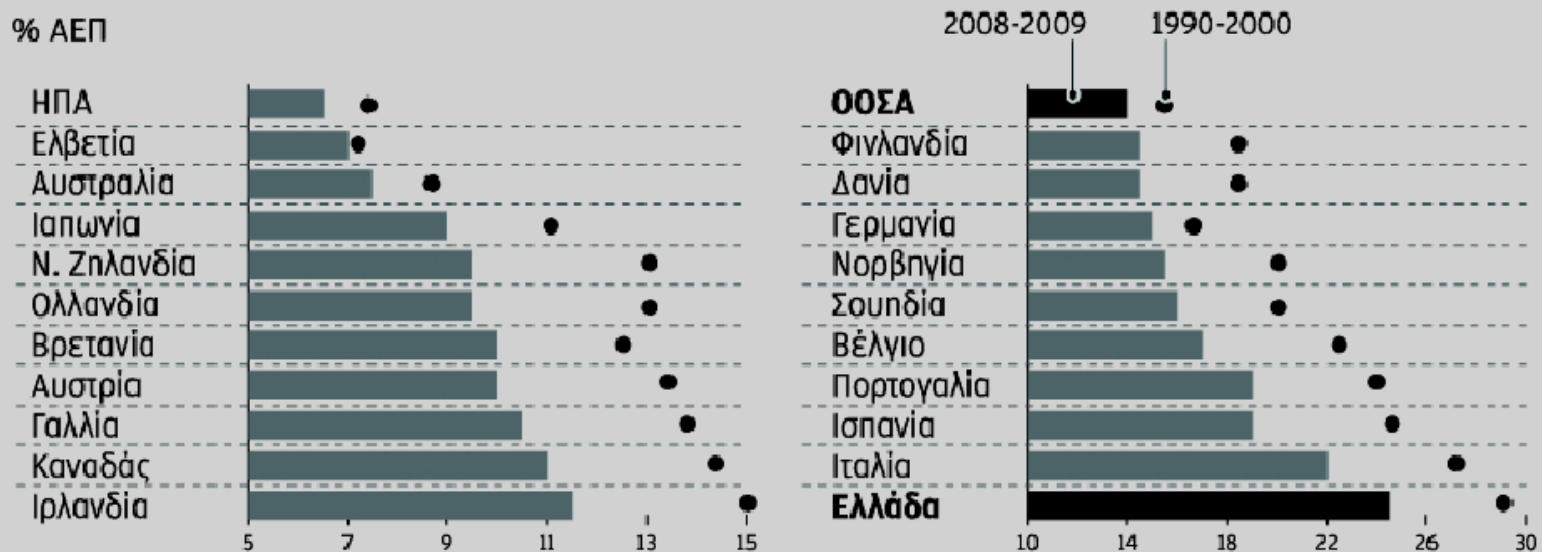

1. Η παρα-οικονομία.

- Το μέγεθός της είναι σημαντικό και βαίνει αυξανόμενο ή μειούμενο ανάλογα με τη στάση του κράτους απέναντι στη φοροδιαφυγή.
- Δυστυχώς, πέρα από τα έσοδα που χάνει το κράτος δημιουργείται και έντονο αίσθημα αδικίας στους φορολογικά συνεπείς πολίτες

Το μέγεθος της παραοικονομίας

% ΑΕΠ

Πηγή: ΟΟΣΑ (2009)

2. Η υποβάθμιση της πολιτικής

- Υποβάθμιση της πολιτικής εξουσίας (πρωθυπουργός, κοινοβούλιο κτλ.) σε σχέση με την οικονομική εξουσία (επιχειρηματίες, πολυεθνικές επιχειρήσεις, τράπεζες κτλ.).

2. Η υποβάθμιση της πολιτικής

- Επιπλέον, η οικονομική εξουσία επηρεάζει σημαντικά την πολιτική εξουσία.
- Η κυριαρχία της οικονομίας επί της πολιτικής είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της σύγχρονης δημοκρατίας.

Οι επιχειρηματίες λένε στους πολιτικούς τι πολιτική να ακολουθήσουν. Ο λαός είναι ο γάιδαρος, στην άκρη του τραπέζιού, που τρώει ό,τι του σερβίρουν φορώντας παρωπίδες.

3. Η προβληματική λειτουργία των Θεσμών

- Ένα παράδειγμα προβληματικής λειτουργίας είναι η **τυπολατρεία - νομολατρεία**.
- Η επιμονή στον τύπο και όχι στην ουσία, έχει ως αποτέλεσμα η συζήτηση ή σύγκρουση να γίνεται για την διαδικασία και όχι για το περιεχόμενο, ο τύπος να πνίγει την ουσία, το ενδιαφέρον από τα ουσιώδη να μετατίθεται στα επουσιώδη.

3. Η προβληματική λειτουργία των Θεσμών

- Σχεδόν για τα πάντα χρειάζεται νόμος.
- Πολλά πρέπει να ρυθμιστούν και που πολλά συνεχώς αλλάζουν με αποτέλεσμα την πολυνομία.
- Αν προστεθούν η έλλειψη προγραμματισμού και οι ρουσφετολογικές ρυθμίσεις, τότε γίνεται λόγος για βιομηχανία νόμων.

3. Η προβληματική λειτουργία των θεσμών

- Υπάρχει η αίσθηση ότι οι νόμοι υπάρχουν μόνο για τους οικονομικά και κοινωνικά αδύναμους, ενώ οι οικονομικά και πολιτικά ισχυροί κατορθώνουν να ξεφύγουν.

3. Η προβληματική λειτουργία των θεσμών

- Υπάρχει έλλειψη προγραμματισμού!
- Δεν υπάρχει ένα μακροχρόνιο σχέδιο για την οικονομία, την εκπαίδευση, τις υπηρεσίες υγείας κτλ.
- Κάθε υπουργός και κάθε κυβέρνηση φτιάχνει καινούριο σχέδιο και ακυρώνει, συχνά, ορισμένα από τα πεπραγμένα των προηγούμενων.

ΔΕΚΑ ΦΟΡΕΣ ΑΛΛΑΞΕ ΑΠΟ ΤΟ 1983 ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΑΕΙ - ΤΕΙ

ΡΑΒΕ-ΨΗΛΩΝΕ

τριάντα χρόνια στην Παιδεία

ΜΕ νέα περίοδο αβεβαιότητας απειλεί μαθητές και γονείς η έλλειψη εθνικού σχεδιασμού για το σύστημα εισαγωγής στα ΑΕΙ. Οι συνεχείς αλλαγές, προϊόν συνήθως αποσπασματικών πρωτοβουλιών, υποβαθμίζουν την ποιότητα της Παιδείας. **118, 39**

ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑΣ
21 υπουργοί στο τιμόνι της Παιδείας με μέση θητεία 18 μήνες

Πειραματόζωα οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς

ΓΝΩΜΗ
Οχι άλλα πειράματα
ΘΑ ΗΤΑΝ μάλλον περίεργο να συμβεί το αντί-

Εφημερίδα «Έθνος», 17/06/2014